

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350

USA 60 sau echivalent

FRF 400

USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Téléphone : 01 41 12 03 73 - Tétex 270125F

Commission Paritaire N° 65481 - C.C.P. : 11 341 71 A Paris

Téléfax : 01 41 12 03 79

Numărul 277

7 decembrie 1996

BULETINUL DE VOT ȘI CARTEA DE ALEGĂTOR

Rezultatele votului prezidențial din 17 noiembrie necesită o analiză aprofundată pentru a judeca atât sistemul electoral cât și influența sa asupra celui politic.

Aparent, harta electorală împarte țara în județele agricole și miniere din Moldova, Dobrogea, Muntenia, Oltenia și Hunedoara care au votat în majoritate pentru Iliescu și cele predominant industriale din Ardeal și Banat plus Bucureștiul, Constanța, Galați, Prahova care au votat pentru Constantinescu.

Această tăiere a țării în două nu reflectă neapărat numai diferențe de tradiție între influențele fostului Imperiu Austro-Ungar de la Nord sau Vest de Carpați și Otoman asupra Principatelor. Desigur, această diferență există, dar vedem că a influențat rezultatele mai puțin decât frauda mult mai mare din județele pe care oamenii fostului președinte le controlau cu desăvârșire.

Comparația făcută în patru județe între rezultatele legislative din primul tur și cele prezidențiale din al doilea pare să confirme această ipoteză. În aceste județe, opoziția C D R + U S D obținuse la primul tur majoritatea senatorilor și deputaților în timp ce la turul al doilea, aceleași județe ar fi votat în favoarea fostului președinte.

Fără îndoială alegătorii votează în mod diferit pentru președinție și parlament. Totuși, este greu de crezut că cele patru județe care au ales la 3/XI cu 50% mai mulți deputați și senatori ai opoziției decât ai puterii, cum reiese din tabloul alăturat, să fi votat două săptămâni mai târziu în majoritate pentru Iliescu. Suntem convingeți că la alegerile prezidențiale din 17/XI oamenii fostului președinte din aceste județe au fraudat masiv la toate secțiunile de votare unde o puteau face, deci cu precădere în zonele

lor rurale.

O democrație reală nu-și poate permite asemenea fraude. În consecință, uneltele fraudei trebuie înlăturate de pe acum, fără să așteptăm viitoarele alegeri locale, parlamentare sau prezidențiale, când s-ar putea să ne lipsească timpul.

Caietul care regrupează voturile trebuie suprimat și înlocuit cu buletine separate pentru fiecare candidat sau partid, ce se pun în plicuri închise și în urnă. Trebuie, de asemenea, distribuite cât de curând cărțile de alegător ca eventualele greșeli să poată fi rectificate încă din primele luni ale anului viitor spre a împiedica votul multiplu și itinerant care a fost mijlocul determinant al fraudei la ultimul scrutin prezidențial.

județe	legislative 3/XI		Prezidențiale 17/XI	
	CDR/USD	PDSR/PRM/PUNR	Constantinescu	Iliescu
Dimbovița			46,25%	53,71
Senat	2	1		
Cameră	5 = 7	3 = 4		
Dolj			46,47%	53,53
Senat	3	2		
Cameră	7 = 10	4 = 6		
Iași			46,05%	53,95
Senat	3	2		
Cameră	7 = 10	5 = 7		
Suceava			45,71%	54,29
Senat	3	1		
Cameră	5 = 8	5 = 6		
Total	35	23		

*

Înlăturarea fraudei va fi primul pas către asanarea climatului politic. Credem însă că sistemul electoral trebuie modificat și pentru a simplifica opțiunile corpului electoral întărind coeziunea și simțul de răspundere al aleșilor. Sistemul proporțional actual trebuie înlocuit cu un sistem majoritar, de preferință cu un singur tur.

Sistemul majoritar este singurul în măsură să asigure coeziunea de care noua majoritate are nevoie pentru a soluționa problemele grele pe care le întâmpina țara.

Mihai KORNE

Componenta Guvernului României

Lista miniștrilor cabinetului Ciorbea care a fost depusă, împreună cu programul de guvernare la Parlament, pe 9 decembrie.

Primul ministru al României - **Victor Ciorbea** (PNȚCD)
 Ministru de Stat, Ministrul Finanțelor - **Mircea Ciomara** (PNȚCD)
 Ministru de Stat, Ministrul de Externe - **Adrian Severin** (PD)
 Ministru de Stat, Ministrul Reformei - **Ulm Spineanu** (PNȚCD)
 Ministru de Stat, Ministrul Industriei și Comerțului - **Călin Popescu Tăriceanu** (PNL)
 Ministrul Muncii și Protecției Sociale - **Alexandru Athanasiu** (independent)
 Ministrul Justiției - **Valeriu Stoica** (PNL)
 Ministrul Apărării - **Victor Babiuc** (PD)
 Ministrul de Interne - **Gavril Dejeu** (PNȚCD)
 Ministrul Agriculturii și Alimentației - **Dinu Gavrilescu**
 Ministrul Transporturilor - **Traian Băsescu** (PD)
 Ministrul Comunicațiilor - **Sorin Pantîș** (PNL)
 Ministrul Turismului - **Akos Birtalan** (UDMR)
 Ministrul Lunistrului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului - **Nicolae Noica** (PNȚCD)
 Ministrul Apelor, Pădurilor și Protecția Mediului - **Ion Oltean** (PNL)
 Ministrul Învățământului - **Virgil Petrescu** (PNȚCD)
 Ministrul Cercetării și Tehnologiei - **Bujor Bogdan Teodoriu** (PD)
 Ministrul Sănătății - **Ștefan Iosif Drăgulescu** (PNȚCD)
 Ministrul Culturii - **Ion Caramitru** (independent)
 Ministrul Tineretului și Sportului - **Sorin Stănescu** (PNL-CD)
 Ministrul pentru Relațiile cu Parlamentul - **Bogdan Niculescu Duvăz** (PD)
 Ministru delegat pe lângă Primul Ministru pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului și a Departamentului pentru Administrația Publică Locală - **Remus Opreș** (PNȚCD)
 Ministru delegat pe lângă Primul Ministru pentru Integrare Europeană - **Alexandru Herlea** (PNȚCD)
 Ministru delegat pe lângă Primul Ministru pentru Informații Publice - **Radu Boroianu** (PNL)
 Ministru delegat pe lângă Primul Ministru pentru Minorități Naționale - **Gyorgy Tokay** (UDMR)
 Secretar de Stat la Ministerul Finanțelor, membru al Guvernului - **Dan Radu Rușanu** (PNL)
 Secretar de Stat la Ministerul Apărării - membru al Guvernului - **Constantin Dudu Ionescu** (PNȚCD)
 Secretar de Stat la Ministerul Industriei și Comerțului, membru al Guvernului - **Florin Buruiană** (PNȚCD)

**proba convertirii
simbolurilor negative**

□ Vrînd-nevrînd, noul parlament își va avea sediul în construcția delirantă a ceașcescoliticului. Opera cofetarului nebun a înghițit deja 113 miliarde de dolari, prin vasele amenajări inițiate de fostul președinte al Camerei Deputaților, Adrian Năstase. Lucrările începuseră înainte de alegeri, fără ca organizatorului lor să-i treacă prin cap că le va pierde. Până acum, scria *România liberă* (21/11) s-a finalizat 70% din totalitatea construcției. Centrala telefonică a fost adusă din Canada (2 milioane de dolari), asigurând 3600 de abonați interni. În clădire a fost asigurat un spațiu pentru Senat, mutat din Dealul Mitropoliei (a cărui întreținere costă anual 2,5 milioane de lei). Cheltuielile pentru Camera Deputaților ar atinge 1,8 miliarde lei anual + 2,7 miliarde pentru Monitorul Oficial, Curtea Constituțională, Consiliul Concurenței și Consiliul Administrației. Birourile parlamentarilor au fost deja mobilate cu ce s-a mai găsit din dotarea ceașcescoliticilor.

Cu toate acestea, nici Emil Constantinescu și nici CDR nu doreau ca jurământul președintelui în fața legislativului să fie oficiat într-un asemenea loc. Dar Petre Roman a explicat că în sala din Dealul Mitropoliei, deja transferată Patriarhiei, instalația sonoră a fost dezafectată. În discursul său, noul președinte n-a ocolit simbolistica locului: *"Istoria noastră recentă (...) ne-a adus să ne întrunim azi într-un loc predestinat unei puteri abuzive, megalomane și totalitare, într-o clădire construită înadins pentru a sfida poporul și pentru a-l îndepărta cât mai mult de citadela unde se ascundea puterea..."*

□ După ce, pe 22/11, Senatul și Camera Deputaților s-au întrunit prima oară în noua componență, pe 27/11 a fost ales ca președinte al Senatului Petre Roman (cu 87 de voturi față de cele 52 obținute de contracandidatul său, Teodor Meleșcan), iar al Camerei Deputaților Ion Diaconescu (cu 207 voturi, față de Adrian Năstase care a obținut 112 voturi "pentru" și 209 "împotriva").

Grupurile din Camera Deputaților: PNȚCD (+grupul civic ecologist), condus de Ion Diaconescu; PDSR - Adrian Năstase; PD - Adrian Severin; PNL - Crin Antonescu; UDMR - Vișeu Iuliu; PRM - Iuliu Fűrő; PUNR - Valeriu Tabără și PSDR - Sergiu Cunesu. La Senat: PNȚCD (+Alternativa României) - Nistor Bădiceanu; național-liberalii, grup condus de Niculae Cerveni; PD - Cristian Dumitrescu; UDMR - Verestoy Attila; PRM - C. Vadim Tudor, PDSR - Ion Iliescu; PUNR - Augustin Crecan.

Prima inițiativă propusă de președintele Camerei a fost una de austeritate: numai poliția, salvarea și pompierii vor mai putea beneficia de girofar. În condițiile de sărăcie generalizată, a mai remarcat Ion Diaconescu, folosirea mașinilor de lux în alte împrejurări decât cele protocolare, ar fi o sfidare, așa că la multe dintre aceste automobile se va renunța. De asemenea va fi redus masivul corp de pază.

□ Și Serviciul de Pază și Protocol, dependent

de președinție și care pe vremea lui Iliescu ajunsese la dimensiuni aberante, va fi restructurat.

□ Emil Constantinescu n-a dorit să folosească palatul Cotroceni, dar specialiștii l-au informat că transferarea sistemului de comunicații, cu protecția necesară, ar implica cheltuieli enorme. A trebuit să se resemneze, dar reședința prezidențială se va democratiza printr-un larg acces asigurat ziariștilor, organizarea unei zile a ușilor deschise și a multor manifestări culturale. De altfel, grădina din spatele Palatului va fi deschisă publicului și două treimi din clădire vor fi transferate Ministerului Culturii.

La urma urmei, omul sfințește locul și de noile instituții depinde ca valențele negative ale acestor spații să fie anulate. *"Compartimentul instituțiilor este cel care dă caracterul real al unui regim politic (...) Instituțiile statului român trebuie să învețe o mare lecție - cea de a fi în slujba cetățeanului"*, spunea Emil Constantinescu pe 29/11/1996, iar pe 1 Decembrie, la Alba Iulia, socotea că viitorul depinde de *"conducătorii care trebuie să se sacrifice și de cetățenii care nu mai trebuie să sacrifice, de modul în care fiecare va ști să-și valorifice propria muncă și efortul comun."*

integrarea

□ În discursul de investitură, pentru Emil Constantinescu, cea mai mare miză a României la sfârșitul acestui mileniu este integrarea europeană. *"Provocarea sfârșitului de mileniu pentru țara noastră este integrarea europeană și euro-atlantică. Dacă nu vom reuși, nu vom fi iertați niciodată pentru că în probleme de interes național nu există scuze"*. Ea presupune *"să asigurăm economiei cadrul în care energiile poporului român să poată să se manifeste din plin"*; ca *"toți românii să beneficieze de această prosperitate, să fie apărați de o legislație socială reală ca să nu mai trăiască cu frica zilei de mâine"*; ca *"instituțiile și legislația noastră să fie compatibile cu cele ale țărilor Europei"*; în fine, *"să intensificăm colaborarea pe toate planurile - cultural, științific, economic, uman - cu țările Europei dar și cu vecinii noștri care doresc să fie membrii aceleiași familii europene. Dacă nu vom demonstra că putem să colaborăm în mod real cu vecinii, atunci șansele noastre de integrare europeană nu există"*.

□ Concentrarea noii puteri asupra șanselor europene ale României este și motivul pentru care a fost creat un minister al Integrării în cabinetul lui Victor Ciorbea.

□ La discursul din fața legislativului a participat și ministrul francez al Învățămîntului François Bayrou, președinte al Partidului Force Démocratique. În mesajul pe care i l-a înmînat lui Emil Constantinescu din partea lui Jacques Chirac, acesta din urmă și-a anunțat intenția de a vizita România, pentru aprofundarea *"relațiilor privilegiate și fondate pe o largă comuniune de limbă, cultură și interese"*. *"Vizita mea la București (...) va constitui un puternic semn al existenței acestor relații"*. De altfel, multiple au fost mesajele europene care demonstrează că, prin decizia electorală a românilor, țara reintră în atenția și interesul comunității europene.

□ O comisie specială va controla gestiunea fostului guvern, a declarat Victor Ciorbea, mai

Dragi prieteni,

Vă mulțumesc pentru mesajul Dumneavoastră de felicitare cu ocazia alegerii mele ca Președinte al României.

Aș dori ca în această calitate să fiu președintele tuturor românilor, prin urmare și al celor care, asemenea Dumneavoastră, sunt răspîndiți în lume. În acest moment al adevărului, solidaritatea celor de departe îmi întărește credința că Românii își vor redobîndi curînd, în fața lumii, imaginea lor reală, pînă mai ieri măsluită de un regim ostil adevăratelor rosturi ale poporului nostru. Nădăjduiesc din toată inima că în perioada astăzi de grea care urmează veți fi întotdeauna, dincolo de clipă și împrejurări, ambasadorii dragi ai României în lume și că veți putea contribui astfel în măsura forțelor Dumneavoastră la îndreptarea țării.

*Cu cele mai bune sentimente,
Emil Constantinescu*

(Răspuns la telegrama de felicitare trimisă în numele românilor din Franța, ca și la celelalte mesaje colective sau individuale adresate primului președinte democratic al României)

ales în perspectiva negocierilor - după instalarea noului guvern - cu delegația FMI pentru care *"vom căuta să intrăm în posesia unor date cât mai exacte cu privire la situația reală a țării"*.

funcția prezidențială

□ Într-un interviu publicat de revista "22" (3/12) cu prof. univ. Zoe Petre, noul consilier al departamentului de analize politice al președinției (care reprezintă comasarea celui de politică internă și politică externă) contura frontierele și obogațiile constituționale ale funcției prezidențiale în România. *"Președintele, prin Constituție, este garantul păcii sociale avînd misiunea de a fi marele intercesor (...) El trebuie să-și exercite funcția ca o directă mandatare a majorității electoratului. Față de fiecare cetățean al țării, el are o responsabilitate precisă, și trebuie să-și exercite, fără a leza nici prerogativele Guvernului, nici pe cele ale Parlamentului. Va trebui să-și expună punctul de vedere prin drepturile acordate de Constituție. Acestea sunt: mesajul către Parlament, mesajul către națiune, participarea la ședințele de guvern, prezidarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, care este o instituție mult mai importantă decît se crede de obicei. Activitatea lui trebuie să se caracterizeze prin non-ingerință în treburile instituțiilor statului și prin renunțarea exercitării subterane a puterii. A fi președintele României nu înseamnă deloc a avea un rol decorativ. Președintele este personificarea statului, o austeritate și o normalitate ce decurg din acest..."*

□ Ceilalți consilieri prezidențiali, anunțați de Emil Constantinescu într-o conferință de presă, sunt: ing. geolog Dorin Marian, care a condus campania prezidențială, consilier pentru apărarea națională și ordine publică; Cătălin Hamagea, care a condus campania electorală a lui Victor Ciorbea, consilier cu probleme financiare și de protocol; Petre Berteanu, șef al departamentului de comunicații, dr.

Nicolae Constantinescu va coordona sectorul de protecție socială. Cei nominalizați s-au aflat în preajma sa în campaniile electorale din 1992 și 1996. Medicul Mugur Ciuvică, lider al organizației muncitorești PNTCD, va fi șef de cabinet, Alexandra Caracoti va fi coordonatoarea biroului de presă.

Limuzina prezidențială va fi condusă de același șofer, Nicolae Ghinter, care i-a condus mașina în timpul campaniei.

Pe 29 noiembrie a avut loc schimbarea locatarilor la Cotroceni, Emil Constantinescu permițând ziaristilor să hălăduiască prin tot Palatul.

tactica pământului pîrjolit

□ Sub încă guvernarea de ultime zile ale căroilor s-au sfârșit banii pentru vaccinarea infantilă contra hepatitei B - deși numărul victimelor e în creștere. Nu mai sunt bani pentru transportarea benzinei, prețul medicamentelor românești s-a dublat, iar cele străine nu pot fi importate din lipsă de valută. RENELUL, controlat încă de pedeseriști, amenință cu întreruperea curentului electric...După ei, potopul. Ca preluarea puterii să coincidă cu sfîmirea tuturor neliniștilor!

De altfel acest vid al puterii e plin de primejdii și, de pildă, criza păcurei - a cărei procurare se află în mîinile oamenilor lui Iliescu - e doar una dintre ele. Se lucrează la distrugerea arhivelor, la ștergerea urmelor, spălarea banilor, mascarea afacerilor, la jefuirea patrimoniului, la scoaterea valutei din țară și la migrarea, cu bani cu tot, a celor amestecați în afaceri veroase, cum alerta cotidianul *Ziua*. O activitate susținută prin care se scurg banii este cea a BANCOREX, cu complici la poliție, procuratură, FPP, FPS, Curtea de Conturi ...

□ Ultimile gesturi ale fostei puteri. Înainte de a părăsi Palatul Victoria, guvernul Văcăroiu a avut un gând protector către personalul diplomatic care va lua drumul întoarcerii acasă, concretizat în hotărîrea 1185/1996, intrată în vigoare pe 21 noiembrie. E vorba de regimul vamal aplicat celor care au stat în funcție în străinătate peste doi ani. Ei pot introduce în țară, fără taxă vamală, bunuri de uz personal : mașini de spălat, video, ordinator etc, inclusiv un autoturism. În plus, pe ultima suta de metri foștii guvernanți au schimbat directori, și și-au plasat febril, prin concursuri fictive, oamenii.

□ Nici fostul președinte nu s-a dat doar tristeții. I-a grațiat pe ultimii foști demnitari comuniști în 22 noiembrie : Lina Ciobanu, Nicolae Constantin, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu condamnați în 1991 la 14 ani închisoare. Au fost grațiați totodată, pentru că gestului îi trebuia o acoperire "parțială" cei doi ziaristi de la publicația cenzurată "Telegraf", condamnați pentru calomnie într-un proces intentat de autoritățile locale. În plus a înaintat la grad de general o serie de ofițeri loiali sieși, asigurîndu-le astfel posturi în Ministerul de Interne.

□ Pe de altă parte hemoragia demisiilor din organizațiile locale PDSR nu contenește. 16 prefecți și subprefecți au fost eliberați din funcție, la cerere, reîntorcîndu-se la fostele lor locuri de

muncă.

□ Oliviu Gherman, președintele PDSR a cerut Delegației Permanente a PDSR să-l elibereze din funcție și să propună proximei plenare a Consiliului Național al partidului alegerea în locul său a lui Ion Iliescu. Pînă atunci fostul președinte al Senatului va asigura interimatul.

□ Teodor Meleșcanu a recunoscut : *"intrarea mea în politică, cu trei luni în urmă, a fost o gravă eroare"*;

□ Gelu Voican-Voiculescu, trimis ambasador în Tunisia după minerie, și-a dat demisia și el *"fiindcă se consideră reprezentantul lui Ion Iliescu iar pe noul președinte îl disprețuiește"*.

□ Fosta putere și-a pierdut vocea. Au dispărut publicațiile finanțate de la buget, *Actualitatea* și *Vocea României*. Ultima a ieșit din scenă cu un editorial semnat de D.D. Rujan, scribul pedeserizării cu orice preț, a cerut clemență pentru "talentații ziaristi". Cît despre cotidianul iliescian *Dimineața* se pare că va deveni, tot din lipsă de fonduri și abonamente obligatorii, săptămînal.

□ Cît despre tartorii de la TvR, aceștia, ca și cînd ar fi fost democrați din față și n-ar fi visat decît la victoria CDR, au mutat slugărnicia pe terenul actualei puteri, blagoslovind zilnic pe Emil Constantinescu și amintirea lui Corneliu Coposu.

□ Gen. Vasile Ionel, eminența cenușie a Kremlinului și consilierul lui Iliescu și-a anunțat și el plecarea la pensie, resemnat sa-și restrîngă domeniul la jocuri domestice cu nepoții.

intrarea în normal

□ Cotidianul *Ziua* a dezvăluit - susținînd că are probe irefutabile - că V. Măgureanu, adică SRI, a împiedicat planul uriașei falsificări a alegerilor pe calculator prin înlocuirea, în ultimul moment, a soft-urilor comandate cu această intenție. "Dezvăluirea" presupune o cascadă de întrebări, care mai de care mai neliniștoare : de la ce firmă și cu ce bani au fost procurate soft-urile fraudei? ce motivații, ce garanții secrete și mai ales ce asigurări a obținut V. Măgureanu, pe plan intern, dar și extern, cine i le-a dat : Estul sau Vestul?...

Printre atîtea nedumeriri ale cotidianului lipsește o constatare simplă. La urma urmelor, faptul de a împiedica falsificarea alegerilor, dincolo de toate speculațiile, era o simplă obligație profesională a SRI. La urma urmei, un gest *normal*. Un prim gest normal după 7 ani în care SRI a fost masca opacă a fostei poliții politice, regizorul scenariilor cu dosare, șantaje etc. E oare suficient, pentru a fi brusc absolvit, că și-a respectat o obligație elementară? Vom intra în normalitate numai atunci cînd o asemenea instituție nu-și va mai permite insolența unor asemenea "lovituri de teatru" și cînd instituțiile statului și societatea civilă vor funcționa în așa fel încît personaje de serial polișt ca Măgureanu nu vor mai putea juca rolul de primadonă a politicii țării.

□ Oamenii s-au dezobișnuit de normal. De atîta vreme la noi primează tîrgul sau decretul încît o negociere serioasă - care presupune inteligența utilizării timpului, a suspendării unor fraze mai propice în alt context de argumente, responsabilitatea amînărilor sau drămuirea

BASARABIA

Pe 1 decembrie 1996, basarabienii l-au ales pe Petre Lucinski președinte cu 53,1%. Fostul președinte Mircea Snegur a obținut 46,8%. 69% din populație s-a prezentat la vot, cu două procente mai mult decît la primul tur din 17 noiembrie. Fost președinte al unei majorități parlamentare crispate pe reflexe antidemocratice, Petre Lucinski a fost susținut de comuniștii al căror reprezentant, Vladimir Voronin, obținuse la primul tur 10,6% și de electoratul agrarian al primului ministru Sangheli.

Cine este Lucinski ? biografia lui succintă, povestită de Nicolae Lupan care l-a cunoscut personal, este elocventă : Universitatea V.I. Lenin din Chișinău, școala superioară de partid de la Moscova, prim secretar al CC al Consomolului, secretar cu propaganda al CC, șef de secție la CC al PCUS, secretar al partidului din Tadjikistan, prim secretar al partidului la Chișinău. În fine, el a fost un colaborator al lui Gorbaciov.

Chiștăgătorul din 1 decembrie a declarat că *"Nu cred că vom avea vreun diferend cu Rusia căreia îi este recunoscută pentru sprijinul acordat în menținerea integrității Moldovei"* și pentru că *"privește Transnistria ca o parte integrantă a republicii"*. Cînd în 1992 a izbucnit războiul de pe Nistru, sub aparența confruntării "spontane" se afla tocmai șantajul Moscovei organizat împreună cu mercenarii săi de la Chișinău, care au trimis voluntari pe front ca, prin gălăgia patriotardă, miza să fie cît mai dramatică. Au murit oameni, grupul lui Ilașcu zace în închisoare. Sacrificarea acestora s-a făcut cu bună știință pentru a impune "recunoștință" față de Moscova care permite "integritatea", după ce tot ea a făcut-o să explodeze acum 5 ani. De altfel, după ce s-au opus, "autoritățile" transnistriene au acceptat votul și pe teritoriu de peste Nistru unde însă n-au votat decît 5.000 de persoane din cei 400.000 cu drept de vot.

Basarabia e în plină criză economică și socială : salariul mediu pe economie e de mai puțin de 40 \$, prețurile sunt mai mari decît în România, salariile sunt plătite cu întârziere sau în natură, pensionarii nu și-au mai primit pensiile de jumătate de an.

fermității principiale cu cedarea din care nimeni nu pierde nimic esențial - devine suspectă. Bineînțeles este vorba de negocierea guvernului care a întîrziat să-și finalizeze rezultatele. La această amîinare trebuie adăugată și înclinația națională către inflație verbală dar și faptul că actorii actualei negocieri n-au nici ei o practică îndelungată în acest domeniu, pentru a nu ne opri la enorma miză a alcătuirii, din stofe diferite a țesăturii noului cabinet. Pe de altă parte, presa, care bine a făcut atunci cînd a reacționat critic la unele nume de ministeriabili sau la semnificația unor ministere noi - ca cel al Imaginii -, are brusc mania persecuției de cîte ori întîlnește o ușă închisă și se impacientează. Doar că o negociere își diminuează substanța expusă sistematic pripitului comentariu public. Dacă tot intrăm în normal, sunt comportamente de economie la zgomot, de respect al autonomiei domeniilor și de civilitate pe care trebuie să le reînviăm. Și clasa politică și societatea civilă. Trebuie să învățăm ca, rămînd vigilenți și lucizi, să nu practicăm sistematic și superficial judecata negativă.

A.C.

ABONAȚI-VĂ LA LUPTA

SÎNTEM MARI ... DAR NE PUTEM AMELIORA

☛ **Avem și noi faliiții noștri**, spunea Conu Iancu. **Avem și noi agitatorii noștri de utopii primejdioase**. Care devin mai virtuos iresponsabili când își distribuie sentințele de pe o tribună, cum a fost al Paris cu prilejul zilei de 1 Decembrie. Am putut auzi că președintele Emil Constantinescu - a cărui alegere în urmă cu două săptămîni fusese primită cu lacrimi de bucurie, semn al ieșirii din zodia răului - n-are ce căuta la Cotroceni, că istoria putea funcționa ca o manivelă : înapoi cu 50 de ani. E drept că pînă la a ajunge la o distanță de 2.000 de km. informația pălește, ignorînd mai ales echilibrul fragil al societății românești de azi. Har Domnului că la București este un președinte înțelept. Care, pentru a accentua ilarul anecdotei prezidențiale de mai sus, dorește mutarea sediului prezidențial, dar studii preliminare au arătat ca orice altă soluție, fie ea cît de modestă, ar fi costat mai mult decît bugetul actual al Cotroceniului (*Europa liberă*, 29/12). Înțelept a fost și Regele Mihai care, în mesajul către țară, a amintit că nu e momentul unor modificări constituționale. Înțelepti am fi cu toții dacă am tăcea cînd nu avem nimic constructiv a propune.

☛ **Alegerea lui Emil Constantinescu** a fost un cutremur pentru cei obișnuiți cu gîndul că Ion-Ilici va conduce pînă în mileniul III. E neîndoielnic că toți aceștia îl urmăresc pe telescopul pe noul președinte spre a-i descoperi păcate. Și noul președinte le oferă zilnic surprize. De pildă, el nu renunță la profesia sa de dascăl. Dorește să-și continue cursurile la Facultatea de Geologie, cel puțin 2 ore pe săptămîină. (*România liberă*, 23/XI)

☛ **O întîmplare cu tîlc**. Cu mai multe tîlcuri. Abia ales, președintele a fost invitat în Germania de Fundația Hans Seidel, la München. Cu acest prilej, el a avut o întrevvedere și cu premierul Bavariei, cel mai mare land german. Nu s-a întors cu mîinile goale, dar nici cu avionul prezidențial. Pe aeroportul Otopeni n-au fost aduși școlari și muncitori. Dar nici comandantul aeroportului, Constantin Tudose, nu părea a ști cine fusese ales șef al statului cu 10 zile în urmă. Poate ceața. Cert este că nu a trimis la aeronavă un automobil de protocol, lăsîndu-l să se suie în autobuz cu toată lumea. Ceea ce Emil Constantinescu a făcut, cu simplitate. Nici în salonul de protocol n-a fost poftit. Pentru că acolo era petrecere. Se sărbătorea aniversarea unei zglobii salariate, zice-se favorita lui tov' comandant. Așa că președintele a ieșit prin terminalul popular al aeroportului (*Adevărul*, 27/XI). Istoria nu ne spune dacă a fost gafă, provocare sau test.

☛ **A consulta toate formațiile politice** care au contribuit la victoria în legislative era firesc. Dar Emil Constantinescu dorește să aibă contacte și cu reprezentanții partidelor neparlamentare, afirmînd că *"în partidele mici există specialiști necesari țării astăzi"*. Și i-a invitat pe toți la Cotroceni, pe 30 nov. Și au venit. Toți, mai puțin PAC (*Radio Europa liberă*, 30/XI). Criză mare în România. Criză și de politețe.

☛ **România liberă** din 11/XI publica facsimilul unui acord încheiat de fostul ministru al Afacerilor Externe, Teodor Meleșcanu, cu firma americană APCO Associated, la 29/3/1995 pentru *"a ajuta guvernul României în activitățile sale în SUA"*. Vezi trafic de lobbyng. Onorariul inițial : 550.000 dolari. Ce n-a făcut bietul Zîmbitor pentru o bucată de vorbă bună la Washington...

☛ **Întrebat de jurnaliști unde se va stabili plecînd de la Cotroceni**, senatorul Iliescu a răspuns : în locuința sa modestă (*România liberă*, 20/XI). Curios, ziaristul s-a interesat unde trebuia și a aflat că "modesta" are 181,26 mp. plus grădina, str. Molière, 3-5, parter.

☛ **Altă soluție preconizase caricaturistul României libere** (18/XI). Adrian Năstase, pilot de elicopter, întrebîndu-l pe Zîmbilă : *"Cuba sau Coreea de Nord?"* Nu, el a rămas acasă, căci conțea pe memoria scurtă a românului.

☛ **O poveste veche, descoperită recent și publicată în facsimil de România liberă** (4XI). Procurorul general Vasile Manea Drăgulin i-a comunicat în scris senatorului Sergiu Nicolaescu, într-un text respectuos, că i se ceruse să-l puna sub urmărire penală. Și, mereu respectuos îl anunța pe fostul secretar de BOB PCR că după *"începerea urmăririi penale vor fi dispuse măsuri ce se impun în raport cu rezultatele acestora"*. Text încheiat "cu considerație". Era în 1994. Nu se știe cîte stele avea pe umăr tov' procuror general, dar din textul deferent se deduce că mai puține decît regizorul, fost și actual senator pedeserist.

☛ **Revista Spitalul** (excelentă realizare mecenată de Fundația Soros), nr. 2/1996 publica relatările unor martori direcți asupra atmosferei folclorice în care s-a desfășurat examenul de licență al studenților în medicină, sesiunea iulie 1995 : s-a putut copia din vecini, vorbi ("dar vorbiți și voi mai încet" ruga catedra), copia din cărți, cîteodată supraveghetorii dădeau și ei o mîină de ajutor. Băieți de treabă. La endocrinologie, însuși decanul i-a îndrumat pe cîțiva studenți. Băiat bun, decanul. La pediatrie, un candidat și-a schimbat de mai multe ori locul spre a se inspira de la mai multe izvoare. Științific. La boli infecțioase, s-a început corectarea lucrărilor înainte ca toți studenții să fi terminat. Astfel s-au transmis soluțiile bune întîrzițiilor. Cei de pe urmă, primii vor fi. La chirurgie, studenții greci au terminat toți în 45 de minute. Stupefacție și invidie : se pusese pe învățat grecii? Nu, nu fusese miracol. Subiectele fuseseră xerografiate și distribuite la cămin, cu o seară înainte. Istoria nu ne spune dacă actul fusese strict filantropic. Și concluzia a doi absolvenți : *"Nu ne-am mirat (...)* A fost un final pe măsura modulului cum au decurs anii de facultate".

☛ **În România liberă** din 13/XI facsimilele unor documente sovietice care atestă că în decembrie 1989 Ion-Ilici ceruse *"ajutor militar sovietic"*. Generalul Gușe, șeful Statului Major pe atunci, a refuzat. Și a tras consecințele.

☛ **O fetiță născută pe 16/XI** la Craiova a fost botezată, la dorința mamei, Urna Electorală. Nu e

glumă (*Tinerama*, 26/XI). Caragiale însuși n-ar fi imaginat ideea. Ce bogăție de formulări afective vor avea băieții îndrăgostiți de Urnița. Sau Urnita. Urnicuța. Urnicușoara...

☛ **Constantin Hoidrag**, membru PDSR în Biroul Electoral din Curtești/Botoșani a fost prins încercînd să introducă în urnă 4 buletine de vot (*România liberă*, 18/XI). A avut omul ghinion. În rest, Botoșanii au fost județul nr. 1 pe țară care l-a votat pe Iliescu.

☛ **Localitatea Rovinari** a fost declarată zonă calamitată pentru epidemia de enterocolită acută care a făcut sute de victime (80% copii, din care 5 au murit pînă în 4/XII); Cauza : rețeaua de apă subterană vetustă, prin găuri pătrunzînd microbi (*Radio Europa liberă*, 4/XII). De-asta Gorjul l-a votat pe Iliescu.

☛ **Augustin Petrina**, 85 de ani, țărăn bistrițean din Ciceu Giurgești, a fost atacat și bătut pe stradă sub acuzația că fiii săi încercau să-l răstoarne pe tov. Iliescu. Prin vot, evident. Plîngerea prezentată șefului de post a rămas neatinsă 6 zile în biroul său (*România liberă*, XI). Nu știa omul cum o să bată vîntul în turul II.

☛ **La sesizările cetățenilor**, Oficiul pentru Protecția Consumatorilor din București a retras de pe piața tarabelor 1500 kg. carne alterată, 750 kg. pește stricat, 500 kg. paste cu colorant interzis, 270 kg. de dulciuri gustate de rozătoare etc (*Tinerama*, 26/XI). Sînt todeauna nemernici dispuși să facă oricum bani.

☛ **Pierderile energetice** cunoscute sînt între 20 și 40% din producția totală de electricitate. De patru ori Cernavoda (*România liberă*, 21/XI). Moșteniri nezîmbitoare.

☛ **Al treilea act de vandalism în cimitirele Constanței** pe luna noiembrie. A fost profanat mormîntul lui Oleg Danovschi (*Adevărul* 23/XI)

☛ **În dimineața de 18 XI**, timp de 2 ore s-au încărcat cutii grele într-un camion mare, la sediul guvernului. În ordine, sub supravegherea armatei și a SPP-ului. Toți eleganți. (*România liberă*, 18/XI). Oare să fi fost atît de multe poze ale soșilor și copiilor pe birouri?

☛ **A fost cît pe ce să se realizeze primul transplant de rinichi în România**. Totul era aranjat, consimțămîntul părinților donatorului defunct. Și totul s-a spulberat. Cine s-a opus? Preotul ortodox al Spitalului de Urgența Floreasca. Motivul : sufletul defunctului riscă să nu mai fie primit în rai ... (*Adevărul*, 22/XI). Nu e de rîs. S-a întîmplat într-o țară europeană. Și dacă astfel un alt tînar își va pierde viața, cuviosul preot va mai face o rugă. Nu sînt însă convins ca Sfinția Sa va ajunge în rai.

☛ **Pe piețele din sudul Bucureștiului**, pîinea costă ziua 500 lei, noaptea 1000 lei, în bunăvoința bișnițarilor scăpați de controlul Primăriei (*România liberă*, 21/XI)

☛ **Se spune că partidele uită promisiunile electorale** a doua zi după alegeri. Comitetul județean CDR Bihor și-a retras sprijinul acordat primarului PNL al Oradei, Mihai Sturza, deoarece, după 200 zile, acesta nu și-a îndeplinit "Contractul cu orădenii" (*România liberă*, 25/XI). Jos pălăria.

Șerban DEMETRIU

cursul valutar pe 6/XII 1996
1 dolar SUA = 3 618 lei; 1 franc francez = 696 lei; 1 marcă germană = 2363 lei.

NECESARA CHIBZUINȚĂ

6 martie 1945, 19 noiembrie 1946 și apoi 30 decembrie 1947, au fost datele scoaterii României din logica și legalitatea politică, din legitimitatea istorică, datele cufundării noastre progresive în anormalitate. Puterea instalată pe 22 decembrie 1989, legitimându-se politic prin răsturnarea lui Ceaușescu și juridic prin Constituția republicană din 1948, ne împingea spre ambiguitate.

Am scris atunci împotriva acestei situații anormale. În 1991, când a fost prezentat proiectul noii Constituții, am criticat, printre altele, faptul că, fără vreo consultare prealabilă a poporului, republica era declarată forma indiscutabilă și definitivă de guvernământ a statului. Republica, în nume de regimul comunist - sinonimă, de altfel, pentru mulți, cu însuși comunismul -, lipsită de tradiție și legitimitate istorică, însemna o continuitate îndoielnică, o acreditare *a posteriori* a voinței celor ce au acaparat puterea după război. Revenirea la monarhia constituțională ar fi reprezentat, în 1990 și chiar în 1991, o punte, o legătură cu acea Românie pe care ne-o închipuim normală și la care am visat vreme de 50 de ani.

Constituția a fost însă aprobată prin referendum, ceea ce tinde să dovedească faptul că masele s-au sinchisit prea puțin de tradiție și legitimitate. Desigur, acestea n-a pus capăt dezbaterilor, ceea ce, în sine, e un lucru firesc.

Sloganul "Monarhia salvează România" - parte a *folclorului* politic ce s-a dezvoltat, după decembrie 1989, pe un teren care ar fi trebuit să fie acela al *gîndirii* politice - ilustrează în chip cît se poate de elocvent modul emoțional, pătimaș de căutare a soluțiilor înainte de a fi cumpănite problemele. Nu se spune că monarhia *ar putea* fi utilă, sau că ea *ar fi* mai bună decît republica; nu se invocă nici măcar, ca argument favorabil, chestiunea legitimității istorice. Se afirmă direct și răspicat că monarhia ne va salva.

... Dar de la ce? Care sunt, în fond, problemele actuale ale României?

În ceea ce mă privește, am de mult convingerea că prima meteahnă a României de azi e umană și socială. Regimul comunist a înmulțit într-atît omul nou și i-a dat o asemenea forță, încît, de la un anume punct, el a început să prolifereze de unul singur, în afara oricărui control, punînd stăpînire pe întreaga structură socială. Omul nou nu este reversibil. El a fost creat prin scoaterea din cultură, prin pervertirea limbii, prin anularea (sau chiar inversarea) raporturilor sociale firești, prin transformarea banalei mitocănie în formă de agresiune permanentă, prin sărăcirea generatoare de servituiți nenumărate, prin munca inutilă într-o lume socială, într-un sistem falsificat. Modul său de gîndire este împrumutat și în cele din urmă adoptat, cu bună știință sau nu, de către cei care sunt siliți să întreprindă legături sociale cu el.

Comunismul dezmembrînd societatea - prin asasinarea elitei, distrugerea unei burghezii care (mult prea tîrziu) începea să se formeze, transformarea țaranilor în muncitori și a muncitorilor în sclavi -, omul nou s-a instalat, parazitari, în structurile astfel golite, amestecîndu-le pînă la anulare. Fiind însă incapabil să alcătuiască o altă societate coerentă, noile clase s-au constituit

haotic, în absența oricărui reper sau criterii viabile. Societatea de după 1989 se așează, la rîndul ei, pe această temelie bolnavă, armîndu-i contururile subrede.

Din nefericire, omul nou, mulțumit de el însuși și de încropeala (cu iz stătut de zaiafet) în care viețuiește, nu vrea să primească lecții de la nimeni. Plagiator social, neavîndu-se drept pildă decît pe sine, înmulțirea propriului model îl satisface deplin. Schimbarea lui - sau măcar a copiilor lui - nu se poate imagina decît în doze mici. Exemplul trebuie să-i vină de la un nivel pe care să-l poată închipui comparabil cu al său, pentru a nu-i contraria falsul sentiment de superioritate. Dacă nu e prea tîrziu, dacă degradarea nu e prea înaintată - ceea ce nu e deloc sigur! -, el trebuie întors spre normalitate pe calea educației și a culturii.

Pentru omul nou, revenirea bruscă la monarhie ar constitui desigur un șoc, dar nu unul pozitiv. El s-ar simți agresat de acest simbol aflat în afara concepției lui despre societate, iar reacțiile lui ar fi imprevizibile.

Monarhia nu-l poate salva pe omul nou de el însuși și nici nu-l poate aboli. În schimb, ar putea ea însăși să-i devină victimă, căci, în condițiile de destrucțiune socială din România de azi, ea nu ar avea pe cine să se sprijine pentru a-i face față.

A doua mare problemă a României o constituie prăbușirea economiei dincolo de limitele imaginabilului. Fără îndoială, omul de pe strada gîndește restaurarea monarhiei ca pe o mană cerească. "Regele ar aduce dolari în țară", este o alta compozantă a noii mitologii. Monarhia ar însemna *poate* o cauză morală în ochii investitorilor și creditorilor occidentali (ceea ce, de altfel, e departe de a reprezenta o certitudine, dat fiind caracterul din ce în ce mai afirmat republican al gîndirii din Vest). Însă, investitorii și creditorii au nevoie de altceva: un sistem legislativ normal, colaboratori lucizi și cinstiți în țară, funcționari și muncitori care să vrea să lucreze fără să se considere nici "vînduși străinilor", nici umiliți, nici exploatați.

Am convingerea neplăcută că cel care strigă azi pe străzi lozinci monarhiste - animat de o singură convingere: că venirea regelui ar însemna scăderea imediată a prețurilor și umplerea tot atît de imediată a buzunarelor -, ar fi în stare, după șase luni, să iasă din nou în stradă pentru a-și striga, sub formă anti-monarhică de data asta, decepția. Căci Regele nu ar avea posibilitatea să repare în cîteva luni ceea ce s-a stricat vreme de 50 de ani. Rolul Lui nu ar fi acela de tîmăduitor economic, iar neînțelegerea vine din faptul că masele astfel îl percep.

În sistemul instituit de Constituția din 1923, Regele este continuatorul tradiției statului, arbitru imparțial al vieții politice. El nu poate nesocoti opțiunile electorale ale poporului. Dacă alegătorii aduc la putere o majoritate parlamentară nedibace, Regele nu se poate opune unei guvernări nedibace. Sunt, printre cei care fac sau vor să facă politică în țară, destui reprezentanți ai omului nou, iar vulgaritatea gîndirii lor mă împiedică să cred că ar putea trage vreun folos din arbitrajul moral al Regelui. Bucuroși că nu au a-l înfrunta pe tîrîmul

politicii, ei ar nesocoti grosolan rolul Său. Iar Regele, care nu poate și nici nu are dreptul să cenzureze activitatea Parlamentului sau a guvernului, ar fi redus la o inacceptabilă neputință. Cît despre multiplele nivele ale administrației, funcționarea sau nefuncționarea lor nu are nici o legătură cu faptul că țara e republică sau monarhie.

În noianul de probleme care tulbură România, discuția despre restaurare a devenit, din păcate, un fel de alibi permanent prin care se justifică tot ceea ce nu se face, și, în același timp, un fanatism colectiv. "Dacă ar fi Regele aici...", se oftează în tot soiul de împrejurări. Dar Regele n-ar putea, de pildă, nici să ieftinească benzina și nici s-o facă mai bună. Prezența Lui n-ar îmbunătăți calitatea serviciilor cele mai elementare și n-ar transforma indiferența generală într-un brusc interes pentru binele colectiv.

Restaurarea monarhiei, pe care Constituția din 1991 o exclude categoric, nu se poate imagina decît prin abrogarea acestei Constituții. Ceea ce echivalează cu o lovitură de stat. E oare cuminte, în momentul de față, să sugerăm noii puteri de la București o astfel de aventură?... De unde știm ca ideile radicale ce au început brusc să agite o parte din mișcarea monarhistă - pînă acum atît de discretă -, nu sunt provocate de forțe și oameni al căror interes real este nu atît revenirea monarhiei, cît destabilizarea formației care abia a cîștigat alegerile și a noului președinte? Cît de siguri putem fi că, pe terenul atît de precar - uman, politic, economic - al României actuale, restaurarea monarhiei ar produce efectele așteptate? Posibilitatea eșecului - calculată nu cu un inutil entuziasm, ci cu luciditate - e mare. Iar eșecul nu ar fi al partizanilor restaurării, ci al Regelui. Îmi pare că e o tragedie pe care nu avem dreptul să o adăugăm destinului Său.

Radu PORTOCALĂ

(Fragmente din volumul III scris între 1975 și 1979, - v. Lupta nr. 274)

Știam că omul sfințește locul.

Nu era bine ce știam. Din gură filosofică (v. "Semnificația culturală a categoriilor lui Aristotel" de C. Noica) aflăm că omul "a pornit sub semnul fricii, al foamei și al necesității de reproducere", că "virtutea ființei vii e adaptarea". (s.a.) Curențele calamo aflăm că relația spațială e mai adevărată decât faptele, ba chiar "adevărul lor adânc". "Locul e cel ce are adevăr, relația e cea care există, pe când termenii ei (faptele vii; n.m.) pot fi schimbați." (1)

Între acest punct de orientare, așazis idealist-clasic, și aserțiunea materialist-istorică potrivit căreia "conștiința e determinată de existență" (sau "drumul spre conștiință trece prin stomac") nicio deosebire. Ne acomodăm, viața însăși, zic biologiei, s-a ivit la conjuncția uscatului cu umedul, viața de mocirlă, mîzgă vie, orice hiperestezie e pernicioasă, loc nu-i decît pentru tumba (citește : relația) dela exasperare la exaltare în același smîrc (săltat însă la un mai elaborat nivel de prosperitate, în confuzia salutară dintre "obiect" și "funcție" ... Adaptarea e virtutea - meritul - justificarea noastră. Sau ne țopirlanizăm, ne potrivim cu insanitatea mediului, sau pierim. Dreptul la viață, într-un loc bîntuit de fulgere naturale ori socio-politice, e garantat strict celor făcîndu-se una cu grozăvia spațiului (spațiu istoric, căci e vorba de o relație), vivat iloșii. Și tremură iloșii de frică, de foame, de oful acuplării, tremură vîrtos, pentru că oricînd "pot fi schimbați"!..., constată și prevede Noica, fiul spiritual al lui Nae Ionescu.

Țin în mîină Culegerea de studii și texte, apărută postum, și citesc : "omul poartă durerile păcatului originar". Bun ! Mai apoi : "Dar pentru viața aceasta, toate eforturile lui de a se curăța de păcat sunt zadarnice ... Căci nu murim pentru că am păcătuit, ci păcătuiem pentru că suntem muritori, pentru că suntem oameni". (s.m.)

Deci răsturnarea, răstălmăcirea completă a cuvîntului creștin de orientare. Moartea nu e rodul păcatului, cum spune Ap. Pavel, ci păcatele sunt explicația și temeiul condiției omenești muritoare. O horă vicioasă - citim sub pana filosofului panortodox și citim - coincidență ? - sub iscălitura primului reformator eretic : "Păcătuiește mai puternic, trebuie să păcătuim cîtă vreme suntem aci (...) fie că săvîrșim desfrînare sau moarte de semen". (Luther către Melancton)

Tot ce naște (spiritual !) din Nae Ionescu (2) religiozități savurează. Numai un exemplu:

"Așa este făcut omul : ori se anulează în divinitate, ori o provoacă". (Cioran)

(1) Locul, ergo R.S.R., e posesorul adevărului, "locuitorii pot fi schimbați" cf. noimelor în spirit de partid ale unui venetic autoproclamat *genius loci*.

(2) Las la o parte alte practici ale "profesorului". D. ex. cele trei tipuri ale vieții mistice (pelerinul, mirele, sfîntul) și caracterizările iubirii (prezentate ca *originale* în *Metafizica domniei sale*) sunt ... împrumutate din Evelyn Underhill.

Nu, tocmai așa nu este făcut omul, așa se prefac c-ar fi oameni impotenți cu spiritul și delincvenți cu trupul. Abilități circare, zarva tectonicului din om. Defetism metafizic.

"Simplu realității", desigur.

Un simț al idealității nu interesează pe mai nimeni ?

Adaptabilitate. Pescuire în miluri, aclimatizarea omului la inumanități...

"Adaptabilitatea c-un mediu nesănătos, nedemn, nu înseamnă superioritate organică. Stejarul nu crește pretutindenea; buruienile în tot locul ... Dacă într-un mediu stricat, viclenii și poltronii înfloresc, nu e dovadă că au o putere intrinsecă superioară celor inteligenți și de caracter, ci numai că mediul e favorabil pentru decrepitudine morală, nefavorabil pentru sănătate. (...) Nu superioritatea organică învinge, ci adaptabilitatea ... Dar naturile viguroase vor căuta să întărească mediului caracterul lor; cele slabe se vor adapta cum ceara unui mediu nedemn chiar, încît slăbiciunea e din acest punct de vedere un titlu la existență". (Eminescu, Opera politică, vol.II pag. 307-308)

ALB

(9)... la aproape un an dela moartea-i (moarte ? "Încetez să trăiesc și încep să fiu viu" zice un sfînt), îl visăm pe Dinu (Pillat) în aceeași noapte Monica și eu. Mie îmi spune că-i grăbit, fiindcă vrea s-o vadă și pe Monica ; Monicăi îi spune c-a întîrziat stînd de vorbă cu mine...

BLOCNOTES HALANDALA

Recitesc poemul "Tăcere" de Lee Masters în traducerea lui Ion Pillat : "tăcerea lui Lincoln/ (...) și tăcerea lui Napoleon/ după Waterloo./ Și tăcerea Ioanei d'Arc".

Dar tăcerea lui Avram Iancu, bolund cîntînd din fluier, și tăcerea lui Cuza trădat de ai săi, și tăcerea lui Antonescu... Și mi-am amintit de o istorioară : A fost odat' într-o țară oarecare un satrap. Care își consulta cînd și cînd ministrul trebilor din lăuntru : "ce mai fac supușii mei împilați tot mai zdravăn ?"

"Chefuiesc", raporta ministrul.

"E bine !"

"Îndrugă măscări mari și snoave" (bancuri, celebrele noastre succedanee de împotrivire).

"E bine !"

"Vă blestemă."

"E bine !"

Și tot așa pînă-n ziua cînd ministrul îi comunică, veste de necrezut, că supușii tac.

"Tac ?"

"Da, tac."

"Atîta doar ?"

"Atîț."

"Păi atunci e lată, e cazul să ștergem putina."

Lîngă tăcerea lui Iancu, și a lui Cuza, și a lui

Antonescu vedeam ridicîndu-se tăcerea unui popor întreg, o tăcere compactă, asurzitoare, prevestitoare de flăcări și furtună... !

*

... "inventarea zeilor din gratitudine. Ca să ai cui să fii recunoscător" (Cioran)

Dar asta-i trufia milogului!

Zeii (divinitățile) sunt prilej de referință nesfîrșit activă, nicidecum de "mulțămită" pasivă. La întrebarea lui Kierkegaard : "Are cineva dreptul să se lase ucis pentru adevăr ?" se răspunde cu Hôlderlin : "Trebuie să plece la timp cel prin care Spiritul a vorbit".

Nu-i de explicat altminteri martiriul celor mai buni și mai frumoși dintre noi, celor mai puternici decît călăii lor. Al acelora (... la Vasile Aftenie, la Anton Durkovic, la George Brătianu, la Mircea Vulcănescu mă gîndesc, mă gîndesc așa cum m-aș ruga ...) hotărîmîndu-ne și cu *sînge* dimensiunea existențială.

În spațiul nostru politic (apolitic; pentru că bunele și relele sunt luate în primire sub un amuzament egal) înfloresc numai persiflarea și bășcălia ? Sădim apatie și culegem pustiirea inimii.

... contrariul adevărului nu e minciuna ci istoria. Linearitatea istoriei, care "se face"; și rătăcirea (cumva intersectînd, oprind în loc pentru cîteva secvențe privilegiate viitura și pohodul..., fiindcă ucenicii vrăjitori au pierdut, hotărît fapt, formula magică!), mersul cu colindul în lumea-lume, așadar pribegia adevărului, care este - sau nu - recunoscut, primit, trăit...

*

S-ar alcătui o istorie a anecdotei la români. La oamenii unei țări care (poate că Michelet se exprimă prea circumstanțial amabil : "Peuple né pour souffrir, la nature a doué la Roumanie de deux choses : la patience, l'élasticité") au contrabalansat vitregia sorșilor și ghinionul "istoric" făcînd haz de necaz.

Se proclamase de cîteva zile Republica Populară Română, și tot românul își putea spune ce înseamnă "de fapt" prescurtarea titulaturii - RPR, adică Rușii Pierd Războiul, Regele Precis Revine, Reparați Palatul Regal... Rușii n-au pierdut nimic, regele precis n-a revenit !... Și tot așa, din anecdotă-n anecdotă, dela gluma de sezon pîn' la păcăleala globală.

În anii '50, singura tîmăduială sufletească români o căutau (asta căutau, asta găseau) ascultînd emisiunile pe românește ale vocilor apusene.

"N-ai auzit, tu, c-au dat aia un avertisment, ca vor începe mintenaș ostilitățile ?" auzei la tot colțul, pe la cozi cu osebite, șoptindu-se. "N-ai aliați !" - sperietori de porumbei și partizani ai păcii într-un lan de gură-cască...

Nu mai e un secret pentru nimeni că "lagărul socialist" a prins cheag din mărinimia SUA și Marii Britanii. Or, mărinimiile dumnealor aveau conștiința încărcată. Căindu-se, s-au gîndit la o *reparație morală*, decidînd astfel înființarea unei Europe răsăritene de contrast, unei "Europe libere" - Free Europe -, liberă microfonic, slobodă la gură pe limbile română, cehă, maghiară, poloneză ș.c.l.

"Cortina de fier" hohotea Churchill la 5 martie '46. Cortina lacrimilor de crocodil - și mult ilustrul om politic englez un plagiator al lui Goebbels. Expresia "cortina de fier" apare prima dată sub iscălitura ministrului nazist în numărul din 23 febr. '45 al ziarului *Das Reich*: "O cortină de fier va cădea peste Europa orientală și o parte a Germaniei".

Postul de radio București lansează un nou șlagăr: "Spor la muncă și te iubesc".

Pe ecrane coproducția sovieto-suedeză "Omul de dincolo". Suntem în 1921, departamentul transporturi al primului stat socialist nu mișcă deloc. Întrebându-se din nou "ce-i de făcut?", Lenin expediază un activist "dincolo", în lagărul capitalist, în Suedia, să-i lămurească pe industriașii locului că le trebuie niscăi locomotive. Plănuț - și îndeplinit. Și capitaliștii furnizează bolșevicilor tot ce-și doresc, cu larghețe ... Astfel zicătoarea marxistă "revoluțiile sunt locomotivele istoriei" se va tâlmăci: locomotivele capitalist și-au adus contribuția la victoria revoluției sovietice!

Spectacol "Cântarea României" la Oravița, televizat. Apare prezentatorul: "Ne aflăm pe scena teatrului unde a răsunit pentru prima oară vocea marelui nostru poet Mihai Eminescu, pe atunci *sufleur*." (s.m.)

La Naționalul bucureștean, *Danton* de Camil Petrescu a putut vedea "lumina scenei" numai grație unei invenții regizorale sui generis: replicile actorilor sunt împănate cu comentarii citite la megafon prezentând extrase din clasicii mai n-leninismului de ieri și de acum.

Asistam în toamna lui 1974 la lectura, în românește și-n traducere în franceză, a unei ineptii semnate Virgil Tănase. Odată cu ultima frază, reacția cenaclului. "C'est de la dynamite!" freamătă corul. "Onirismul îl va arunca în aer pe Ceaușescu!" prezice năpraznic un solist, soprăniul Țepeneag.

Mai trece un an, mai trece o zi, și "Ceahlăul de înțelepciune" e neclintit .... Unde ni-s artificierii?

Calculată diversiune, de partid calculată. Folositoare în lansarea unui "dezgheț"; la noi (România e partea din neîntregul vastei mistificări...) se poartă sfârșiacul oniric: și dracilor furcă și îngerilor agheasmă.

Încă un alexandrinism (Alexandria Teleormanului, bineînțeles): Zoi și Cioculescu făcând micul ecran apologia vocabulei "tovarășe".

Pe strada Nuferilor, - cîndva Popov și încă mai cîndva General Berthelot -, la colțul unde se face intrarea spre clădirea liceului Nicolae Bălcescu, - pe vremuri Colegiul Național Sf. Sava -, era deschisă, pînă acum doi-trei ani, o circiumă. La una din mese - doi consumatori: omul de cultură, lungind o halbă de bere în așteptarea timpului cînd trebuia să meargă pentru o înregistrare la radiodifuziune (aflată la cîțiva metri mai sus pe aceeași uliță), și un individ care de

multe ceasuri arunca în el cinzeacă după cinzeacă ... Pe-o față de masă de local, discuțiile se înnoadă spontan. Cum omul de cultură e din fire un tăcut, a cuvîntat individul afumat: - "Dom'le îl știi pe tipul ăla ciufulit, în carouri, de la bar?" - "Nu", zise din inerție culturalul, deși recunoscuse în persoana indicată un actor foarte popular. - "Dom'le" - continuă afumatul - "tipul ăsta mi-a mîncat sufletul. M-a lăsat nevasta ..., m-am îmbolnăvit de ficat ..., m-a adus în ultimul hal ..., mi-am pus în cui toate treburile, treaba mea e să-l umăresc pe reacționarul ăsta, și' mnealui ma poartă toată ziua numai prin restaurante. M-a nenorocit ..."

"Polonia a trebuit în 1920 să facă față agresiunii URSS, iar în 1939 a fost jefuită și de germani și de sovietici", îmi reamintește Nicu S.

Da, știu. "Îndestul un bobîrnac, dat de Germania mai întîi și apoi de URSS, pentru ca să înceteze existența Poloniei, acest avorton pocit al Tratatului dela Versailles", cuvînta Molotov în nov. '39 dinaintea Sovietului Suprem.

Cum știu ceva poate și mai grav. Scrisoarea lui Roosevelt din nov. '44 către Stalin: da, sunt întrutotul de acord că jumătate din Polonia "sa intre în componența URSS; te rog doar să nu anunțăm în presă chestia decît după alegerile din SUA, fiindcă n-aș vrea să-mi alienez electoratul de origine poloneză"! Și, dar asta-i altă neisprava istorică, Polonia n-a zis *nu* cînd, la sfîrșitul războiului, pentru furtul teritoriilor ei din est, era despăgubită cu teritorii nepoloneze la vest...

De ce URSS a invadat Polonia? Să-i libereze (cum a scris "Pravda" atunci) pe frații ucrainieni de sub jugul panilor? Nu. Să-și asigure (precum s-a dezvinovățit și de atacarea Finlandei) o pavăză suplimentară? Nu. URSS ardea să se ia la trîntă cu Hitler, și nu avea pe unde: "Întrucît URSS nu avea atunci o frontieră comună cu Germania, Armata Roșie nu putea să ia contact cu armata germană și să înceapă acțiunile de luptă împotriva ei decît *trecînd* (s.m.) prin teritoriul Poloniei". (Istoria PCUS, pag. 565, - ed. rom. 1960). Trecînd și poposind.

Pomenind de țara celor o mie de păduri și tot atîtea lacuri, în mintea-mi se trezesc cîteva neprivești, și asta nu doar pentru că părinții m-au conceput acolo...

Finlanda și România au fost, la șapte luni diferență, supuse unor ultimatumuri sovietice. Finlanda, cu o populație de nici 4 milioane locuitori, rezistă. România, cu o populație de peste 20 milioane de locuitori, cedează. S-a invocat, și-un Tătărașcu de jalnică memorie a făcut oficială motivația: "salvarea ființei naționale", cașicum sufletul - individual sau colectiv - se poate salvarda prin lașitate sau milosîrdia gîdelui. Chestiune, probabil, de ... zicători. La noi se zice: "capul ce se pleacă, sabia nu-l taie". Kalevalienii au altă zicere: "Un finlandez taie zece bolșevici, dar ce te faci că vine al unsprezecelea". Și pînă n-a venit "al unsprezecelea", adică toată armata, iar promisiul ajutor occidental s-a dovedit estimp, din noiembrie '39 pînă-n martie '40, o păcăleală foarte istorică, Finlandezii au dat lumii o lecție de eroism unanim.

Daniel BOC

(urmare în numărul viitor)

Eugène Ionesco

Entre la vie et le rêve
Entretiens avec Claude Bonnefoy

Gallimard

Maria G. Bratianu

ROUMANIE 1938-1940
vue de France
Recherches
dans les archives françaises

Paris, 1996

Prețioasă și inedită culegere de documente și comentarii cartea cuprinde capitolele: *Începutul dictaturii regelui Carol II* (31 decembrie 1937-30 iunie 1938); *Cotitura de la München* (1 iulie-30 decembrie 1938); *Invasia Cehoslovaciei* (1 ianuarie - 30 iunie 1939); *Pactul germano-sovietic* (1 iulie - 30 decembrie 1939); *Ultimatumul rusesc și invazia României* (1 ianuarie - 30 iunie 1940); *Dezmembrarea României continuă* (1 iulie - 30 iunie 1940).

Galerie "Elysée-Miromesnil"

(18, rue Miromesnil - 75008 Paris tél. 0147425080)

présente
la peinture d'
Alla Rusu

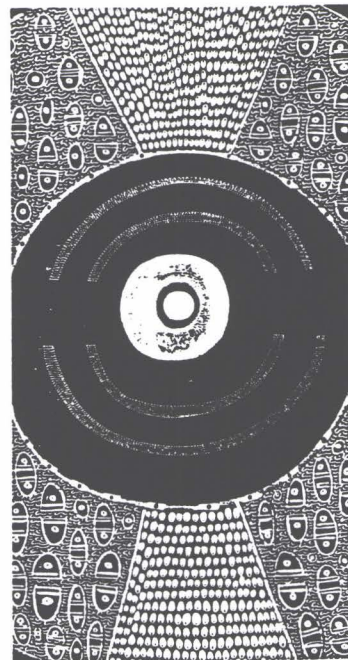
du 2 au 27 Décembre 1996
de 10h à 12h - 15h à 18h30

Samedi sur rendez-vous. Fermé le Jeudi apres-midi

Le Conservatoire
du Musée de Chaumont

(angle de la rue Decrè-rue des Frères Mistarlet)
présente

Dana Roman
peintures et objets

Pe 22 decembrie 1996, orele 13, la 7 ani de la răsturnarea regimului Ceaușescu, cu prilejul comemorării martirilor din decembrie 1989, la Biserica Ortodoxă Română din Paris (9 bis rue Jean de Beauvais - 75005 Paris) va fi dezvelită și sfințită o placă în memoria celor care și-au dat viața pentru libertate și pentru democrație.

Placa, inițiativă a ziaristului Ilie Mihalcea, a fost cioplită la Sibiu, anul acesta, de sculptorul Enghis.

CASA ROMANEASCA

120 bis, rue Haxo, 75019 Paris
(Metrou Télégraphe
sau Porte de Lilas)

Vă invită sîmbătă, 14 decembrie 1996 la
O SEARA DE COLINDE

ASOCIAȚIA FEMEILOR ORTODOXE ROMÂNE DIN AFARA FRONTIERELOR

Vă aducem la cunoștință că Serbarea Pomului de Crăciun va avea loc duminică 15 decembrie, la orele 16, la Biserica Ortodoxă Română din Paris - 9, bis, rue Jean de Beauvais.

Cu această ocazie, corul bisericii va cînta tradiționalele colinde. Am dori ca, în jurul pomului împodobit, să putem oferi și în acest an daruri pentru mari și mici, aducînd o bucurie celor necăjiți, bătrîni sau bolnavi. Ca și pînă acum vom trimite ajutoare copiilor din spitale și orfelinate din România, spre care se îndreapta gîndurile noastre neîncetat; nu-i vom uita nici pe bătrîni, a căror situație este deseori la fel de îngrijorătoare.

De aceea facem apel la generozitatea fiecăruia rugîndu-vă să ne trimiteți obolul dumneavoastră la adresa : *Mme Hortansa Tomoroveanu - 11, rue Ste Félicité 75015 Paris.*

Mulțumindu-vă anticipat, vă urăm *Sărbători fericite și La Mulți Ani!*

Mănăstirea Vladimirești, prin stareța sa Maica Veronica Gurău, a răspuns cu bucurie solicitării dlui Radu Negrescu-Șuțu de a trimite pentru Biserica Ortodoxă Română din Paris o toacă de clopot. Construită dintr-un lemn de esență rară la fabrica de mobilă din Galați, "trîmbița îngerilor" a fost binecuvîntată și instalată la Biserica din Jean de Beauvais din Paris.

NATURALIZARI "Journal Officiel", 1, 5 și 6 decembrie 1996 publică numele următoarelor persoane născute în România, care au obținut naturalizarea franceză: Mircea Ardeleanu, născut la Baia Mare; Anca Ardeleanu (n. Vărgolici), născută la Cluj; Horia Remus Faur, născut la Curtici; Iuliana Faur (n. Brîndușoiu), născută la Strehaia; Maria Lucia Ioana Anderes, născută la Sibiu; Eliza Petrescu, născută la București; Stela Scărlătescu (n. Marinescu), născută la Constanța; Asmi Alin, născut la Craiova; Eugenia Nicoleta Asmi (N. Protopopescu), născută la Craiova; Dan Bolborea, născut la București; Matei Bolborea, născut la București; Horia Mihai Bolborea; Viorica Doina Bolborea (n. Tibuleac), născută la Giurgiu; Corneliu Camaroschi, născut la Bîrlad; Lucia Camaroschi (n. Luca); Radu Alexandru Constantinescu, născut la Stalin; Radu Costin Constantinescu, născut la București; Ileana Constantinescu (n. Popescu), născută la București; Irina Dumitrescu (n. Lăzăroiu), născută la București; Florin Pavel Dumitrescu, născut la București; Radu Andrei Dumitrescu, născut la București; Alexandru Simion Dumitrescu,

DECESE

Florica-Ecaterina Tanase, născută Bucur (la Paris); Paul Stoenescu (la Paris); muzicolog George Pascu; ing. Dumitru Vior; Margareta (Reta) Popa; Alexandru Mateescu; Fănica Costea; dr. Constantin Stoicescu (Cicago, USA); Natalia Veron; Elena Sepi; ing. Victor Dan Ojoc; actorul Răzvan Ștefănescu; veteran de război Gheorghe Gherman; Ștefania Mateescu; Aurora Stoian; preot Constantin Vârlan; psiholog Ion Ionescu; Zoica Floru-Tomescu; Ana Dacin; Radu Sauciu; avocat Gheorghe Biciușcă; Ghiță Iorgu; Adriana Popa; prof. Alexandru Dăscălescu; scriitoarea Magdalena Brăiloiu; acad. prof. dr. doc. Roman Moldovan; dr. Ștefan Alexandru Olariu; ing. Ion Linca; Alece Vasilescu; Maria Secheli; ing. Ioan Firta; Kati Ghilăcioaia; Constantin Nereanțiu; Maria Fulga; Iulian Mircea Ionescu; Gheorghe Bălănescu; Lelia Stănculescu (Ponea); ing. Mircea Popovici; Beatrice Avachian; Aurel Botescu; dr. Ion Horea Popescu; ing. Nicolae Nicolaide; scriitorul Nicolae Petre Fati; Ștefania Munteanu; ing. Onofrei Ungureanu; Maria Chelu; Sofia Marian; Cornelia Șerbu; Dan Negru; ing. Ștefan Ionescu; dr. Traian Vuluga; ing. Dan Constantinescu; Ana Brânzea; dr. Ion Pasat; Dinu Vitan; Maria-Sofia Ivanof; Felicia Astra Rambu; Socrate Arghiropol; ing. Constantin Cămuescu; ing. Ion Oprișor; Ileana Postelnicu-Ponor; Tanți Stroescu; Elena Rădulescu; Aneta Delcea; Rodica Cecilia Dinu; conf. univ. dr. Viorel Macaleț; Domnica Șimu; Vitalii Blănaru; Tudor Paraschiv; prof. Flavia Cristescu; ing. Victor Florescu; fotbalistul Titus Ozon; gen. Ion Luțușhe; prof. Steliana Nicolaescu-Călărăși; Florian Buzesșteanu; Elisabeta Dimitrescu; cîntăreața de operetă Silly Popescu-Fulga; Veturia Maria Costescu; Petre Goliciu; ing. Nicu Pavelescu; Emil Berdan; Ion Mazdrac; criticul Valentin Silvestru; Sofia Mirela Sanici; av. Ion Boroianu; Ionel Oancea; ing. Țiglaru Ion; dr. Elena Stoenescu; Mica Macovei; ec. Dimitrie Pompei; prof. Maria Trandafirescu Tofan; ing. Mircea Stancu; Dan Alexandru; Maricica Bălțatu; Gheorghe Stanciu.

ABONAȚI-VĂ LA LUPTA

născut la București; Lelia Ilinca Dumitrescu (n. Purcărescu), născută la București; Mihai-Dorel Marin, născut la București; Mihai-Sorin Marin, născut la București; Alexandru-Nicolae Marin, născut la București; Mariana Marin (n. Gorgu), născută la București; Valeriu Popescu-Rusu, născut al Caracal; Mihai Popescu-Rusu, născut la Craiova; Doina Popescu-Rusu (n. Popescu-Rusu), născută la Craiova; Mircea Marius Papencu-Isăcescu, născut Craiova; Vicenta Tapencu-Isăcescu (Isăcescu); Ciprian Marius Tapencu-Isăcescu, născut la București; Marin Tepes, născut la Bicaz; Alina Ioana Tepes, născută la București; Ioana Tepes (Bedreag) născută la București; Tilinca Virgîl, născut la București; Vadim Tilinca, născut la București; Andra Tilinca (n. Mihăilescu Zidaru) născută la București; Marius Turjanschi, născut la București; Alina-Teodora Turjanschi, născută la București; Ana-Maria Turjanschi, născută la Ploiești; Andreea-Alexandra Turjanschi; Ileana Turjanschi (n. Crăciun); Litizia Voicu (n. Loghin), născută la Mihăești; Teodor Voicu, născut la Bacău; Păuna Zorilescu (n. Dumitru), născută la Cioara Doicești.

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 270152 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris

L'OTAN ET L'EURO

par Michel Korné

L'extension de l'OTAN est de plus en plus discutée dans la presse et continuera à l'être jusqu'à la réunion au sommet qui en décidera à la mi-1997.

L'idée est soutenue par les Etats-Unis et par les états de l'Europe du Centre et de l'Est, Ukraine et Pays Baltes, qui espèrent être admis.

La Russie est hostile, considérant cela comme une menace, mais sera obligée de l'accepter, compte-tenu de sa faiblesse actuelle. Les pays de l'Union Européenne sont divisés. L'Angleterre suit les Etats-Unis, l'Allemagne hésite et la France tente de s'opposer en faisant d'autres propositions.

Aux U.S.A. même, il n'y a que peu de voix, courageuses mais isolées, pour critiquer l'extension. Le consensus entre républicains et démocrates sur ce point, fait que l'extension de l'OTAN aura vraisemblablement lieu.

Des deux côtés de l'Atlantique, les critiques ont fait valoir l'inconvénient de cette extension qui tracera une nouvelle ligne de séparation en Europe, isolera la Russie et ceux des pays de l'Europe du Centre et de l'Est qui ne seraient pas intégrés et pousse l'opinion publique russe à s'éloigner de l'Europe, pour se tourner vers le monde musulman et vers la Chine.

L'extension de l'OTAN ne renforce pas non plus mais affaiblit au contraire l'Alliance Atlantique, en intégrant des armées démoralisées et dirigées par des cadres corrompus et mal formés aux écoles du K.G.B. et du Pacte de Varsovie

Les implications de l'extension ne se limitent pas aux considérations politiques et militaires et peuvent avoir des répercussions sur l'économie et donc sur la vie sociale des deux côtés de l'Atlantique.

L'extension de l'OTAN aboutira au contrôle inévitable des armées nouvellement intégrées par les U.S.A dont la puissance militaire domine

l'Alliance. Or, en Europe du Centre et de l'Est, l'armée joue un rôle politique infiniment plus important qu'en Europe Occidentale. Par le biais de cette alliance, l'Amérique se trouvera impliquée dans la vie politique instable des états ex-communistes.

Si les opinions publiques de ces Etats se retournent contre l'OTAN, perçu comme une contrainte, l'opinion publique américaine risque de retirer son appui à l'OTAN. L'exemple de la Bosnie prouve à quel point l'électeur américain est réticent à soutenir une politique d'intervention même lorsqu'il s'agit de conflits locaux.

Certes, l'opinion publique américaine n'est plus isolationniste, comme à l'époque de la doctrine Monroe. Les deux guerres mondiales et la menace communiste en Europe et en Asie, ainsi que la mondialisation des échanges économiques et de l'influence culturelle américaine ont facilité les interventions militaires américaines sur d'autres continents. La défaite militaire du Vietnam et l'échec en Somalie ont toutefois montré qu'un revirement était toujours possible. Si cela devait se répéter en Europe du Centre et de l'Est, les réticences internes américaines risquent de s'étendre à toute l'Europe et non seulement aux pays nouvellement admis dans l'OTAN. Le résultat serait un affaiblissement de l'Alliance dans le domaine le plus important, celui du support dont elle bénéficie dans l'opinion publique américaine.

L'extension de l'OTAN n'est pas populaire dans l'opinion publique de l'Union Européenne, même si les attitudes officielles diffèrent d'un gouvernement à l'autre. Maintenant que le danger soviétique a disparu, l'Europe Occidentale ressent cette extension comme celle de l'hégémonie américaine et non plus comme une manière de garantir sa sécurité!

Pour le moment, les critiques à l'égard des USA ne dépassent pas celles habituelles entre des nations aux langues et traditions différentes. La situation risque de changer si l'opinion européenne constate que l'expansion pacifique américaine se double d'une expansion militaire.

L'expansion de l'OTAN est d'autant moins justifiée qu'elle ne répond à aucun danger réel. Il serait regrettable qu'après avoir assuré la paix en Europe et dans le monde, cette initiative inopportune finisse par générer un sentiment anti américain parmi les Européens, alors que des liens étroits entre les deux continents sont plus que jamais indispensables pour faire face à certains des problèmes qui se posent à l'échelle mondiale.

L'extension de l'OTAN est liée au problème bien plus important de l'Unification Européenne.

L'Union Européenne craint que l'extension de l'Alliance Atlantique ne rende l'adhésion des Etats ex-communistes de l'Europe du Centre et de l'Est plus difficile, conduisant au maintien de la division de l'Europe.

L'Amérique qui fut longtemps favorable à l'unification européenne pour créer un contrepoids à la puissance soviétique, voit maintenant d'un mauvais oeil la création d'une monnaie européenne. Elle craint de voir le Dollar réduire son rôle de monnaie internationale. Cette crainte est partiellement justifiée.

Cela comporterait toutefois également des avantages pour les USA.

Pour l'Europe, la création d'une monnaie européenne forte aura l'avantage majeur de permettre le financement en EURO de ses échanges extérieurs et en particulier d'acheter l'énergie, le pétrole et le gaz en EURO, au lieu de les acheter en Dollars. En

Suite page II →

contrepartie de ces achats, l'Europe pourrait également vendre ses produits aux pays pétroliers en EURO.

Cela réduirait les variations des coûts de l'énergie, en éliminant celles qui sont dues aux fluctuations entre les actuelles monnaies européennes et le Dollar.

Les variations des coûts de l'énergie seraient restreintes à celles de l'offre et de la demande. Or les variations de coûts peuvent être atténuées par des contrats à long terme.

Les pays pétroliers y trouveront également des avantages puisque l'Europe est leur principal client mais souvent également leur principal fournisseur.

Le rôle international croissant de l'EURO dépasserait de beaucoup celui que jouent pour le moment le Mark Allemand, le Franc Français, dans la zone francophone d'Afrique et le Franc Suisse comme monnaie refuge.

La création de l'EURO réduirait aussi le rôle de la Livre Sterling, aussi longtemps que la Grande Bretagne n'aura pas adhéré à la monnaie commune, ce qui explique les réticences britanniques mais ne les justifie pas.

L'Angleterre ne mène de toute manière qu'une lutte d'arrière garde. Sur le plan monétaire, la Livre Sterling ne s'est jamais remise de l'effort épuisant mais vain que les gouvernements conservateurs et labouristes ont tenté, après la guerre pour lui éviter une dévaluation afin de conserver son rôle prédominant dans le Commonwealth. Au Canada comme en Australie, en Inde et jusqu'en Afrique, la monnaie britannique a été néanmoins supplantée par le Dollar.

Nonobstant l'importance que Londres garde comme place financière, la monnaie anglaise n'a aucune chance de regagner le terrain perdu. L'adoption d'une monnaie européenne réduira encore le rôle de la Livre Sterling. Dans ce cas, les britanniques risquent de n'avoir comme choix à terme que d'adhérer à l'EURO ou au U.S.D., ce qui serait difficilement conciliable avec leur participation à l'Union Européenne.

□

La réticence américaine n'est pas plus justifiée. L'expansion américaine de l'après guerre a été certes facilitée par le rôle du USD comme monnaie internationale. L'Europe ainsi que le Japon en ont bénéficié à une époque où leurs monnaies n'étaient pas en mesure de jouer ce rôle. Sans le USD comme

monnaie forte, la confrontation entre Communisme et Démocratie, aurait pu avoir une autre issue, ou du moins se prolonger. C'est en effet l'effondrement économique de l'URSS qui a entraîné celui du communisme. L'Europe reste redevable aux Etats-Unis des 50 dernières années de prospérité et de sécurité.

Les temps ont changé. Les accords du GATT doivent accroître les échanges internationaux et y inclure les Etats ex-communistes qui n'y participaient que très peu.

Pour les USA, le problème est de savoir si actuellement le Dollar doit continuer à jouer seul le rôle de monnaie internationale dans un marché mondial aussi vaste.

Nonobstant sa puissance économique, les fluctuations imposées au Dollar U.S. par la crise du Peso mexicain, paraissent prouver le contraire.

Les répercussions pourraient s'avérer beaucoup plus graves pour la monnaie américaine si cette dernière était secouée par d'autres crises, provoquées par l'insolvabilité des pays dont les monnaies sont rattachées au USD. Une crise majeure du Dollar mettrait en danger tous les acquis du GATT.

C'est la raison pour laquelle l'existence de plusieurs monnaies internationales paraît souhaitable. Elle évite les risques que l'existence d'une seule monnaie peut faire courir aux échanges internationaux et permet également aux autres monnaies d'aider celle qui serait en difficulté.

□

Nous avons vu les raisons de l'Europe, pour disposer d'une monnaie internationale afin de financer ses échanges. Il est probable que le Japon essaiera d'en faire autant pour le YEN, ce qui conduirait à plus ou moins long terme vers trois monnaies internationales.

Le rôle actuel du Dollar ne serait pas nécessairement réduit mais plutôt stabilisé. Le Yen et après son adoption, l'EURO, verraient leurs rôles s'accroître à mesure que les échanges internationaux se développent. En particulier, l'EURO aurait un rôle croissant à jouer en Europe du Centre et de l'Est, y compris en Russie, car les échanges de ces pays sont beaucoup plus intenses avec l'Union Européenne qu'avec les deux continents américains.

L'extension de l'OTAN à l'Europe du Centre et de l'Est accentue l'emprise

des USA sur ces pays et risque de freiner sinon l'adoption de l'EURO comme monnaie unique de l'Union Européenne, du moins son utilisation dans les échanges intra-européens et de ce fait, l'intégration de ces pays à l'Europe sera également ralentie.

Les pays candidats à l'OTAN ne sont vraisemblablement pas conscients de ces inconvénients, les différents Etats membres de l'Alliance Atlantique, ayant évité d'engager publiquement une discussion qui risque de nuire à l'unité de l'Alliance.

Les controverses se sont engagées sur des points différents, en particulier celui des avantages et des inconvénients sociaux que présente la monnaie unique pour chaque pays de l'union. Cette discussion est particulièrement intense en France où des partisans favorables jadis, de l'unité européenne, ont récemment manifesté leur réserve à l'égard de la monnaie unique. Les réticences américaines n'étaient peut être pas étrangères à ce changement.

□

En Europe Occidentale, les adversaires de l'extension de l'OTAN, dont en particulier la diplomatie française, considèrent que les craintes des pays de l'Europe du Centre à l'égard des Russes, peuvent être apaisées par le renforcement des liens entre l'Union Européenne et ces pays. Cette approche est peu convaincante car "un renforcement des liens" offre encore moins de garanties aux voisins de la Russie que l'OTAN. Par ailleurs, l'Union Européenne se garde bien d'ouvrir ses portes aux Européens du Centre et de l'Est, dont elle exige de nombreuses transformations qui nécessiteront de nombreuses années. Le projet français a en conséquence peu de chance d'aboutir.

La formule qui permettrait à la fois d'apaiser les réticences russes et celles des Etats ex-communistes de l'Europe du Centre et de l'Est, serait l'institution d'un système de sécurité collective dans le cadre de l'OSCE (Organisation pour la Sécurité et la Coopération en Europe), qui a succédé à la CSCE, instauré par l'Acte Final d'Helsinki.

Un tel système de sécurité peut être mis en place sans délai en conservant l'OTAN intact, sans gêner l'élargissement de l'Union Européenne et en assurant la participation permanente des Etats-Unis et du Canada à la sécurité de l'Europe.